

4037325 SHED/M : สาขาวิชา : สิ่งแวดล้อมศึกษา ; ศษ.ม. (สิ่งแวดล้อมศึกษา)

คำสำคัญ : บทบาท / มัคคุเทศก์ / การส่งเสริม / จิตสำนึก / การท่องเที่ยวอย่างอนุรักษ์

พันธทิพย์ อธิปัญญาพงษ์ : บทบาทของมัคคุเทศก์ในการส่งเสริมจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวอย่างอนุรักษ์ กรณีศึกษา สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย (TOURIST GUIDES' ROLES TO PROMOTE TOURISTS' CONSCIOUSNESS ON CONSERVATIVE TOURISM : A CASE STUDY OF THE THAI ECOTOURISM AND ADVENTURE TRAVEL ASSOCIATION). คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ทิพย์พรรณ นพวงศ์ ณ อรุณยา, M.A., C.A.S., รัชชชัย ชัยจิรฉายากุล, Ph.D., อมรศักดิ์ พิมลมนมัย, พบ.ม. 155 หน้า. ISBN 974-664-567-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา บทบาทของมัคคุเทศก์ในการส่งเสริมจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวอย่างอนุรักษ์ และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของมัคคุเทศก์ รวมทั้ง ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ประชากรคือ มัคคุเทศก์ที่สังกัด บริษัทนำเที่ยวที่เป็นสมาชิกสมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัยจำนวน 122 ราย และสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้ประกอบการ คณะอนุกรรมการร่างหลักสูตรมัคคุเทศก์ ผู้นำชุมชนและชาวบ้านในท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างอนุรักษ์ คือชุมชนบ้านหนองขาว จังหวัดกาญจนบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ฐานนิยม สถิติไคสแควร์ (Chi-square) และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์ อธิบายประกอบผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

ผลการวิจัยพบว่ามัคคุเทศก์มีบทบาทในการส่งเสริมจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง โดยมีบทบาทด้านการให้ความรู้ การเป็นผู้นำหรือผู้กระตุ้นเพื่อให้เกิดการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องในการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปฏิบัติประจำ มีบทบาทในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดจิตสำนึกอยู่ในระดับปฏิบัติ บางครั้ง การรับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างอนุรักษ์ในระดับต่ำ จากการทดสอบความสัมพันธ์พบว่า บทบาทของมัคคุเทศก์ในการส่งเสริมจิตสำนึกในการท่องเที่ยวอย่างอนุรักษ์ขึ้นอยู่กับ การรับทราบข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างอนุรักษ์ ($P = 0.05$) ปัญหา และอุปสรรคที่พบได้แก่ นักท่องเที่ยวขาดความสนใจ และไม่เห็นความสำคัญ ประกอบกับมัคคุเทศก์ขาดความรู้และประสบการณ์ในการนำเที่ยวอย่างอนุรักษ์ ขาดทักษะในการจูงใจให้นักท่องเที่ยวเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวอย่างอนุรักษ์

จากผลการวิจัยดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการรณรงค์ เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างอนุรักษ์ผ่านสื่อต่างๆ ให้มากขึ้น เน้นที่ระบบการศึกษา ควรจัดการอบรมเพิ่มเติมให้มัคคุเทศก์เกี่ยวกับ ระบบนิเวศ การอนุรักษ์ สมดุลธรรมชาติ ตลอดจนเทคนิคต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึก ควรเตรียมความพร้อมของพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยวในด้านการสื่อความหมายธรรมชาติเพื่อการเรียนรู้ และควบคุมมาตรฐานการนำเที่ยวของผู้ประกอบการ